

P O R I N

1884
Pori Theatre House

TEATTERI-
TALO

”Teatteri on yhtä hyödyllinen kuin kansakoulut ja yhtä tarpeellinen kuin sauna.”

Tämä sanomalehti Satakunnassa vuonna 1874 esitetty innostunut lausahdus kuvastaa hyvin niitä tunteita ja pyrkimyksiä, joiden seurauksena Porin teatteritalo vuoden 1884 lopulla valmistui. Ensimmäiset vakavat ajatukset, että kaupunkiin pitäisi rakentaa oikea teatteritalo oli esitetty jo vuonna 1862, joten runsaat 20 vuotta ehti kulua sanoista tekoihin.

Teatteritalohanketta vauhditti myös se, että maamme ensimmäinen suomenkielinen ammattiteatteri, Suomalainen Teatteri, aloitti toimintansa

juuri Porissa syksyllä 1872. Kieliriitojen sävyttämä ilmapiiri Helsingissä sai **Kaarlo Bergbomin** tuomaan teatterinsa ”sisään ajettavaksi” rauhallisemmalle maaperälle. Suomalainen Teatteri viipyi Porissa kaikkiaan seitsemän viikkoa, jona aikana se esitti Hotelli Otavan teatterisalissa koko repertuaarinsa ja piirsi Porin lähtemättömästi suomalaiseen teatterihistoriaan.

Kun teatteritaloa kerran oli suunniteltu 20 vuotta, se tehtiin komeasti. Ruotsalaisen arkkitehdin **Johan Erik Stenbergin** suunnittelema Porin teat-

teritalo edustaa tyyllisesti uusrenessanssia, joka oli aikakauden muotisuuntaus. Tyylin onnistuneimmat talot ovat julkisia rakennuksia, jotka tavallisesti sijaitsivat torin tai puiston laidalla – kuten Porin teatteritalo. Nyt yli 140 vuotta myöhemmin tämä arkkitehtonisesti kaunis ja sopusuhtainen rakennus on olennainen osa Poria.

Teatterisalın koristelun ja esiripun suunnitteli tukholmalainen **Carl Grabow**, joka toi Poriin valmiit koristeet, jotka täällä vain asetettiin paikoilleen. Alkuperäinen esirippu on konservoitu-

na edelleen käytössä. Näyttämön aukko murattiin tiilestä eikä sitä tehty puusta, niin kuin ajan tapa oli.

Teatterisalın komean kattokruunun tekijä on tukholmalainen kuvanveistäjä **Henrik Nerpin**. Kruunua ympäröivät allegoriset medaljonkikuvat on maalattu öljyvärein ja pingotettu suurella työllä paikoilleen. Näyttämöaukon yläpuolelle päätynurkkiin on sijoitettu kaksi pyöreää korkokuvaa: vasemmalla **Shakespeare** ja oikealla **Mozart**. Näyttämöaukon sivuilla olevat **Runebergin** ja **Topeliuksen** rintakuvat puo-

lestaan symboloivat teatterin merkittävää roolia maamme kansallisessa heräämisessä.

Myös rakentaminen suoritettiin pitkälti ruotsalaisin voimin: perustustöihin tuli kuusi miestä Ruotsista ja porras- kivetkin tuotiin Öölannista asti. Myös sisustus- ja maalaustöistä vastasivat ruotsalaiset ammattimiehet.

Teatterin ravintolatilat valmistuivat ensin, ja ne otettiin käyttöön 3.11.1884, jolloin järjestettiin soitannollinen illan- vietto vihkiäisten kunniaksi. Lontoo- laisen yhtymän toimittama 86 hehku- lampun sähkövalaistus herätti pelkoa ja kunnioitusta porilaisten keskuudes- sa siinä määrin, että paikallislehdessä

jouduttiin vakuuttamaan, ettei sähkö- valo vaikuttanut epäedullisesti näyttelijöihin eikä lavasteisiin.

Teatteritalosta tuli koko maatakin ajatellen varsin huomattava kulttuuri- rakennus. Tuon ajan Porissa (asukkai- ta n. 9000) talo oli kooltaan valtava, ja sen katsomoon mahtui 450 henkeä.

Kovin lyhyeksi aikaa uusi uljas teat- teritalo vaativille porilaisille kuiten- kin riitti. Pian ruvettiin valittamaan tilanahtautta. Apua pyydettiin suunnittelija **J. E. Stenbergiltä**, joka esitti vuonna 1888 laajennussuunnitelman. Lisätilaa tehtiin silloisen Nikolainto- rin (nyk. Raatihuoneenpuisto) puolelle rakentamalla parveke ja koristeellinen

pylväikkö. Neljä vuotta myöhemmin rakennettiin pihan puolelle ulkoraken- nus. Vuonna 1897, parveke katettiin lasiverannaksi, jonka suunnitteli arkkitehti **August Krook**. Tämä veranta oli pitkään ravintolakäytössä, ja monilla vanhemman polven porilaisilla on yhä omakohtaista kokemusta sen jäljitte- lemättömästä ilmapiiiristä. Nykyään tilassa sijaitsee Porin Teatterin toi- misto.

Teatteritalo oli alun alkaen suunniteltu lähinnä vierailevien teatteriseurueiden tarpeisiin. Niinpä talon työ- ja sosiaa- litilat olivat varsin puutteelliset. Vuo- sisadan vaihduttua ammattimainen teatteritoiminta teki tuloaan myös Poriin. Raittiusseura Alphan Näyttä- mön toiminta sai 1910-luvulla jo am- mattimaisia piirteitä, ja vuodesta 1925 lähtien taloa isännöi Porin Näyt- tämö. Tärkeänä merkkipaaluna voi- daan pitää vuotta 1931, jolloin Porin Näyttämö ja Porin Työväen Teatteri yhdistettiin Porin Teatteriksi.

1970-luvulla tehtiin peruskorjaus- ja entisöimistö, joka jatkui teatteritalon laajennuksella. Vanhan talon korjaustyöt valmistuivat pääosiltaan 1972 pidettyyn suomalaisen teatterin 100-vuotisjuhlaan. Vuonna 1974 valmistuneen lisärakennuksen tieltä purettiin kaikki vanhat lisärakennukset ja se sijoitettiin suurimmaksi osaksi maan alle niin, että vanhan teatteritalon arkkitehtoninen hallitsevuus säilyi.

Julkisivun peruskorjaus aloitettiin vuonna 1999 ja se valmistui vuonna 2001. Teatteritalo sai kuparikaaton 1996.

Vuosina 2014–2017 teatteri kävi läpi uuden laajamittaisen peruskorjauksen. Työt alkoivat syksyllä 2014 teatterin lavastamon ja lavastevaraston laajennustöillä. Pienen näyttämön korjaustyöt valmistuivat kesäkuussa 2016 ja viimeisessä vaiheessa vanha osa ja sen päänäyttämö kävivät läpi laajamittaisen restauroinnin ja uudistamisen.

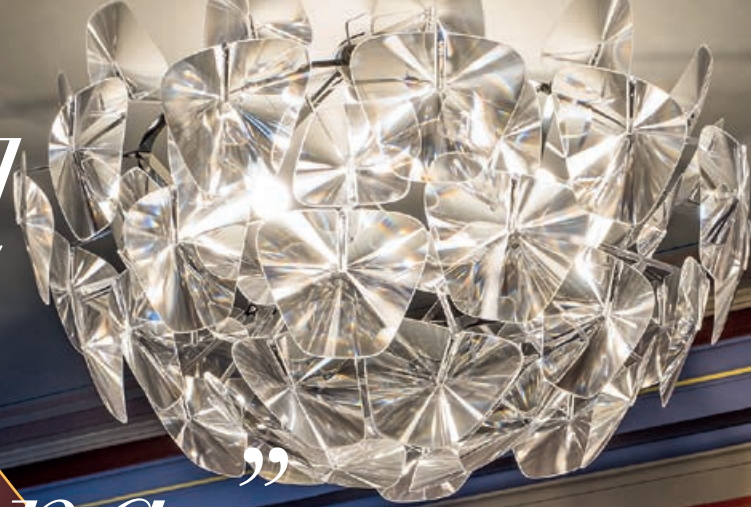
Nykyisin päänäyttämön katsomokapasiteetti on 304 paikkaa ja pienen näyttämön katsomokapasiteetti on 110 paikkaa. Teatteritalossa yhdistyvät menneen ajan hienostunut tyylikkyys nykyajan asettamiin tilallisiin ja teknisiin vaatimuksiin.

*Vieraita vastaanottaessamme voimme
syystä toivottaa heidät tervetulleiksi
kauniiseen teatteritaloomme!*

Tervetuloa

”Theatre is as useful as schools and as necessary as the sauna.”

This enthusiastic appraisal that appeared in the newspaper *Satakunta* in 1874 describes the kind of compassion and aspiration that eventually led to the completion of Pori Theatre in 1884. However, as the first serious suggestions about a proper theatre had already been proposed in 1862, some 20 years passed before the building started.

The project also gained a lot of impetus from the fact that Finland's first Finnish-speaking professional theatre – the Finnish Theatre – was launched in 1872 in Pori. With much debate in Helsinki about whether the language of theatre should be Finnish or Swedish, **Kaarlo Bergbom** brought his theatre company to the quieter provincial setting of Pori to be “tested out.” The Finnish Theatre stayed in Pori for seven weeks, during which time they played their entire repertoire in Hotel Otava, making Pori an irrevocable

part of the history of Finnish-speaking theatre.

As it took Pori 20 years to get its theatre, it was done with good taste. It was designed by the Swedish architect **Johan Erik Stenberg** in the Renaissance Revival style, which was popular at the time. The most successful examples of this style are public buildings, usually located by the main square or main park – as is the case with Pori Theatre. Now, more than 140 years later, this architecturally pleasing and harmonious building is very much an integral part of Pori.

The auditorium and the curtain were designed by **Carl Grabow**, who brought the decorations to Pori as ready-made, where they were simply installed in their designated places. The original curtain, although restored, is still in use today. The frame of the stage is brickwork instead of wood, which was much more common in its time.

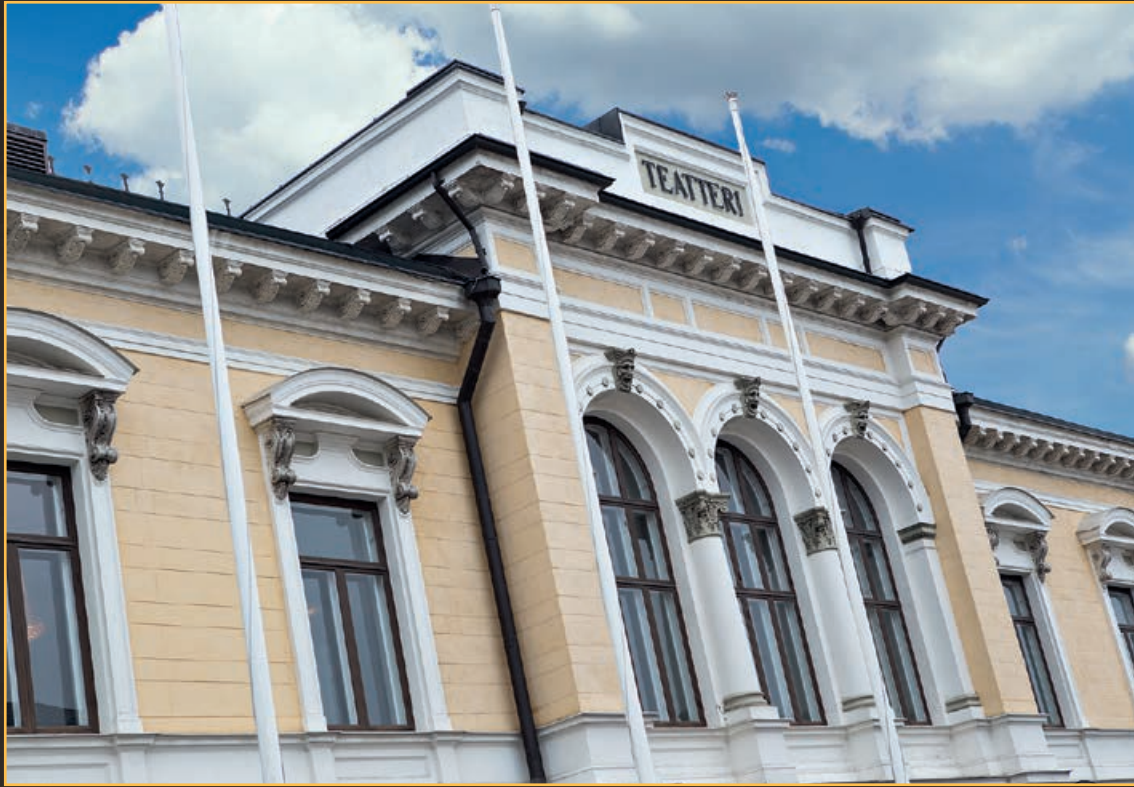
The splendid chandelier of the auditorium was made by the Stockholm based sculptor **Henrik Nerpin**. The allegorical medallions surrounding the chandelier are oil paintings on canvas, put into place with considerable difficulty. The two round reliefs in the corners above the stage are of **Shakespeare** (left) and **Mozart** (right). The busts of **Runeberg** and **Topelius** beside the frame of the stage symbolise the important role the theatre played in the national awakening of Finland.

The building was completed largely by Swedish workers. Six men arrived to lay the foundation, while the stone steps were bought all the way from the island of Öland. Even the interior was done by Swedish craftsmen.

*”Teatteri on yhtä hyödyllinen
kuin kansakoulut ja yhtä
tarpeellinen kuin -sauna.”*
Satakunta 14.2.1874

The first to be completed were the theatre's restaurant facilities, which were opened with a celebration on November 3rd, 1884. The 86 fluorescent lamps supplied by a company based in London, caused so much commotion among the residents of Pori, that the local newspaper had to reassure that electric lights had no harmful effect on either the actors or the stage props.

The theatre became an important cultural landmark, even on a national scale. It was certainly huge for a town the size of Pori (population c. 9,000 at the time) as it seated 450 people.

Despite its splendour, the theatre did not satisfy the people of Pori for long; there were complaints that the theatre was too cramped. An appeal was made to the architect **Stenberg** who in 1888 submitted a plan for extensions. More space was obtained on the side by the Nikolai Square (now a park), where a balcony and a decorative colonnade were built. Four years later, an annex was built. In 1897, the balcony was converted into a glass-covered veranda by the architect **August Krook**. For many years, the veranda served as a restaurant and people of the older generations still have fond memories of the unique atmosphere. Today, it houses the office of the theatre.

The theatre building was originally designed mainly for visiting theatre companies. This explains the rather poor facilities reserved for the personnel. However, the advent of the 20th century brought professional theatre to Pori. The group of the Alpha Temperance Society began to take on a more professional look and in 1925 the Pori Stage Company began to perform at the theatre. Another important milestone was in 1931 when Pori Stage Company joined forces with Pori Workers' Theatre to become Pori Theatre.

Major renovation and restoration happened in the 1970s. Most of the work was finished in time for the Finnish theatre centenary in 1972. All the old annexes were demolished to make way for the new extension completed in 1974. Most of the new spaces were located underground, thus preserving the architectural splendour of the old theatre building.

The façade was renovated between 1999 and 2001, and a copper roof was fitted in 1996.

From 2014 to 2017 the theatre went through a new complete overhaul. The work began in 2015 with the extension of the prop workshop and prop storage. The small stage renovations were finished in 2016 and in the last phase the old theatre went through a major renovation and revision.

These days the main stage capacity is 304 seats, and the small stage holds 110 seats. It is fair to say that in Pori Theatre, the elegance of the past meets the functional demands of a modern professional theatre.

*We welcome all our visitors
to our beautiful theatre!*

Welcome

PORIN TEATTERI

Hallituskatu 14, 28100 Pori

p. 02 6344 840 | porin.teatteri@pori.fi | porinteatteri.fi